

BEHOVSUTREDNING

för tillsyn enligt miljöbalken mm

Dokumentet gäller för

Miljöenhetens miljöbalksgrupp

Innehållsförteckning

I	Inledning.....	2
1.1	Bakgrund.....	2
1.2	Avgränsning.....	2
2	Syfte.....	2
3	Genomförande	2
4	Resursbehov för miljöbalkstillsyn.....	3
4.1	Resursbehov för planerad tillsyn.....	3
4.2	Resursbehov för händelsestyrt tillsynsarbete.....	3
5	Slutsatser	4

Diarienummer	Senast uppdaterad		Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
M2017-1279			Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	Miljöbalksgruppen

I Inledning

I.1 Bakgrund

Tillsynen enligt miljöbalken utförs till stor del på kommunal nivå. För att uppnå en effektiv tillsyn ska alla kommuner i Sverige enligt 6 § miljötillsynsförordningen (MTF) ta fram en behovsutredning som klargör vilket tillsynsbehov som finns inom kommunen eftersom de lokala variationerna är stora. Behovet för de tre kommande åren ska redovisas i utredningen. Nämnden ska ta del av utredningen som sedan ska ligga till grund för nästa års tillsynsplanering. Utredningen ska ses över minst en gång om året. Syftet är att det ska finnas ett samband mellan tillsynsbehovet och tillsynsplaneringen som varierar stort mellan kommuner beroende på de lokala förutsättningarna. I Nacka kommun gör byggandet av Nacka stad bland annat att tillsynsbehovet är större inom förorenade områden och tillsyn i exploateringar än vad som kan förväntas i en svensk kommun med låg utbyggnadstakt. På längre sikt, när fler bostäder och verksamheter kommit på plats i Nacka kommer tillsynsbehovet att ändras och troligen handla mer om tillsyn som berör boendefrågor och inomhusmiljö istället.

I.2 Avgränsning

Behovsutredningen omfattar enbart tillsynen enligt miljöbalken, strålskyddslagen och tobakslagens regler om rökfria miljöer samt lagen om gaturenhållning och skyltning som utförs av inspektörer som tillhör miljöenhetens miljöbalksgrupp. Den berör inte tillsyn och kontroll enligt livsmedelslagstiftningen, smittskyddslagen, alkohollagen, tobakslagens regler för detaljhandeln, receptfria läkemedel eller miljö i samhällsplanerings arbete i Stadsbyggnadsprojekten.

Behovsutredningen beskriver tillsynsbehovet i timmar.

2 Syfte

Syftet med behovsutredningen är att tydliggöra vilka tillsynsområden och vilket tillsynsbehov enligt miljöbalken som finns i Nacka kommun tre år framåt. Behovsutredningen syftar till att vara ett underlag för nästkommande års tillsynsplan och som hjälp för att beräkna vilket resursbehov som miljöbalksgruppen kommer att ha tre år framåt. Dokumentet ska hållas levande och uppdateras årligen med en ny treårsprognos.

3 Genomförande

I Nacka kommun är det Miljö- och stadsbyggnadsnämnden som är den nämnd som ansvarar för att utföra kommunens operativa tillsyn inom miljöbalken och miljöbalksgruppens inspektörer som i förlängningen utför den operativa tillsynen. Miljöbalksgruppen har därför arbetat fram en behovsutredning som redogör för hur tillsynsbehovet i Nacka kommun beräknas se ut under de kommande tre år.

I behovsutredningen har hänsyn tagits till den miljörisk som tillsynsobjekten representerar och sannolikheten för att objekten utan tillsynsinsatser påverkar människors hälsa eller miljön negativt. Genom att tillsynsobjekten har placerats ut i

en risk- och konsekvensmatris har tillsynsbehovet kopplats till de områden där tillsynen bedöms göra störst miljönytta. Bedömningen av tidsåtgången för tillsynen grundas på tidrapporteringssystemet, erfarenheter från kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektörer, underlag från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) övriga vägledande myndigheter, samt att Nacka bygger stad.

Antal tillsynsobjekt har beräknats från enhetens ärendehanteringssystem och inventeringar.

Framtiden i Nacka kommun präglas av den ökande befolkningen och omvandlingen till stad. Miljöbalksgruppen bedömer att det även kommer att påverka enhetens tillsynsarbete framåt i tiden men att inga större förändringar i antal tillsynsobjekt bedöms komma att ske inom den närmaste treårsperioden. Behovet av tillsynstid bedöms därför vara konstant under de tre kommande åren, men att en effektivisering av arbetet kan genomföras som innebär en minskning av tillsynsbehovet med ca 15 % inom en treårsperiod.

4 Resursbehov för miljöbalkstillsynen

Resursbehovet har delats upp i planerad tillsyn och händelsestyrd tillsyn. Till planerad tillsyn räknas alla tillsynsobjekt som miljöbalksgruppen vet behöver ha tillsyn och där enheten kan planera in hur tillsynen ska utföras. Händelsestyrd tillsyn är alla anmälningar, ansökningar, remisser och klagomål som enheten får in varje år och där det enbart går att uppskatta hur många de blir per år. I mindre kommuner med otillräckliga resurser hinns i stort sett enbart den händelsestyrda tillsynen med, trots att miljöbalken tydligt pekar på att behovet av en planerad, återkommande tillsyn. I Nacka är fördelningen mellan händelsestyrt och planerat ca 30 respektive 70 procent. Inom stadsutvecklingen där många ärenden handlar om påträffade markföroreningar, buller, damm och föroreningar i dagvattnet som uppstår i samband med byggnationer förväntas den händelsestyrda tillsynstiden vara fortsatt hög.

4.1 Resursbehov för planerad tillsyn

Efter att ha sammanställt en uppskattning av det totala antalet tillsynsobjekt i kommunen kan det konstateras att det finns 2 174 objekt i kommunen som behöver ha någon form av tillsyn enligt miljöbalken. Uppskattningen är att det skulle behövas över 14 656 tillsynstimmar från inspektörerna om tillsynen skulle utföras varje år. Det är inte rimligt att utföra all tillsyn årligen utan det behövs en fördelning över ett antal år, en tillsynsfrekvens. Tre år anses vara en rimlig frekvens och den frekvensen används som bas i många kommuner. Efter att ha fördelat ut tiden över en treårsperiod är behovet av antalet tillsynstimmar uppskattat till 11 100. En ytterligare prioritering av vilka tillsynsobjekt som planeras att få tillsyn nästkommande år görs i tillsynsplanen enligt de högst prioriterade tillsynsobjekten i risk- och konsekvensbedömningen, de verksamheter som betalar fast årlig avgift och de tillgängliga resurserna.

4.2 Resursbehov för händelsestyrt tillsynsarbete

Varje år handlägger miljöbalksgruppen ett antal ärenden som kommer in till enheten i form av anmälningar, ansökningar och klagomål. Miljöbalksgruppen svarar även på remisser från kommunala enheter och andra myndigheter samt ge rådgivning i frågor som rör miljöbalken. Arbetet benämns som händelsestyrt eftersom man inte vet i

förväg hur många ärenden som kommer att komma in. Miljöbalksgruppen har gjort en uppskattning av hur mycket tid som kommer att behövas de närmaste tre åren med hjälp av enhetens tidredovisning från tidigare år och ett genomsnitt av antalet inkommande ärenden som registrerats i vårt ärendehanteringssystem under de senaste åren samt gjort en uppskattning av ökat tillsynsbehov på grund av att Nacka bygger stad. Summan av all beräknad handläggningstid för det händelsestyrda tillsynsarbetet uppskattas till 8125 timmar per år.

Det händelsestyrda arbetet kan inte prioriteras bort. Kommer det in fler anmälningar kommande år än vad som beräknats, kommer den planerade tillsynen att få prioriteras om. Det betyder att tillsynsplanen kan komma att behöva revideras om handläggningen av de händelsestyrda ärendena tar längre tid än vad enheten har beräknat och avsatt tid för alternativt behöver miljöbalksgruppen få mer personella resurser.

5 Slutsatser

En tillsynsmyndighets uppdrag är att övervaka att verksamhetsutövare följer de lagar och regler som myndigheten har ansvaret för. Traditionellt är det inspektioner ute hos verksamhetsutövarna som har haft den högsta prioriteten och miljö- och stadsbyggnadsnämnden har även ett mål om 50 inspektioner per år och handläggare inom miljöbalksgruppen. Antalet inspektioner styrs till stor del av hur stor del av det planerade tillsynsarbetet som kan utföras. Hur stor del av det planerade tillsynsarbetet som kan utföras beror i sin tur på hur mycket händelsestyrda arbetsuppgifter som behöver handläggas. Totalt beräknas tillsynstiden till 19 200 timmar per år efter en justering med att tilldela objekten en rimlig tillsynsfrekvens.

5.1 Effektivisering av verksamheten

Underlag om tidsåtgång från tidigare år, SKL mm förutsätter till viss del att tidsåtgången för tillsynsinsats per verksamhet är konstant och att den inte går att effektivisera. Miljöenheten bedömer dock att det finns utrymme för effektiviseringar både inom planerad och händelsestyrd tillsyn. Miljöenheten avser effektivisera verksamheten de kommande tre åren med målet att till samman miljö- och hälsonytta som idag sänka tidsåtgången med 15 %. Det innebär att tillsynsbehovet beräknas uppgå till 16 320 h.

Miljötillsyn är idag en mycket personalintensiv verksamhet. För att t.ex. kunna bedöma en förorening eller förstå innebörden i inkomna klagomål, är det ofta effektivt att åka ut på plats och träffa verksamheter och nackabor. Men det finns delar av tillsynen som skulle kunna digitaliseras eller effektiviseras på andra sätt. Här är några åtgärder som miljöenheten avser genomföra under den närmaste treårsperioden:

- Införa digitala tjänster för anmälningar av värmepumpar, köldmediarapportering, klagomål, ansökan enskilda avlopp mm.
- Kortare inspektioner där handläggarna digitalt kan skriva sin tillsynsrapport direkt på plats.
- Tillsammans med digitaliseringsenheten utveckla robottjänst som kan svara på de enklaste frågorna och lotsa vidare till mer avancerad rådgivning.

- Utveckla klagomålshanteringen i syfte att lägga mindre tid på klagomål med låg hälso-och miljönytta. Arbetet ska göras tillsammans med andra kommuner och med stöd av jurist.

Miljöbalksgruppen kan konstatera att kartläggningen av behovet ger ett bra underlag för att kunna planera utförandet av miljötillsynen i kommunen. Behovsutredningen kommer att utvecklas under kommande år så att riskmatrisen och användandet av riskmatrisen får en tydligare roll i tillsynsarbetet.